

تفاوت های کلیسای ارتدوکس شرقی با کاتولیک و پروتستان از دیدگاه الهیات ارتدوکس

همه مسیحیان سنتی بر این حقیقت ایمان دارند که تنها یک خدا وجود دارد؛ خدای تثلیث، یعنی پدر، پسر و روح القدس. همچنین همه ایمان دارند که عیسی مسیح، پسر خدا، برای نجات جهان تجسد یافت، مصلوب شد، قیام کرد و دوباره خواهد آمد.

اما کلیسای ارتدوکس معتقد است که ایمان رسولان تنها در کتاب مقدس خلاصه نمی شود، بلکه در زندگی کلیسا، عبادت، شوراهای جهانی و تعلیم پدران مقدس نیز به طور کامل حفظ شده است.

1. کتاب مقدس و سنت مقدس

ارتدوکس معتقد است که کتاب مقدس و سنت مقدس از هم جدا نیستند.

پولس رسول می فرماید:

«پس ای برادران، استوار باشید و به سنت هایی که به شما تعلیم داده شد، خواه به وسیله کلام و خواه به وسیله نامه

ما، پایبند باشید.» (دوم تسالونیکیان ۲: ۱۵)

و نیز:

«آنچه از من شنیدی... به مردمان امین بسپار.» (دوم

تیموتائوس ۲: ۲)

بنابراین، پیش از آنکه عهد جدید به صورت یک کتاب گردآوری شود، کلیسا با سنت رسولان زندگی می کرد. از دیدگاه ارتدوکس، سنت مقدس شامل:

تعلیم رسولان

شوراهای هفتگانه جهانی

نوشته های پدران مقدس

آیین عبادت کلیسا

زندگی قدیسین

و تفسیر صحیح کتاب مقدس است.

2. تفاوت با پروتستان ها

بیشتر کلیساهای پروتستان به اصول زیر معتقدند:

کتاب مقدس تنها مرجع نهایی ایمان (Sola Scriptura)

نجات تنها از راه ایمان (Sola Fide)

کاهش تعداد اسرار مقدس (معمولاً تعمید و عشاء ربانی)

نپذیرفتن شفاعت قدیسین

نپذیرفتن احترام به تصاویر مقدس (آیکون ها) در بسیاری

از شاخه ها

اما کلیسای ارتدوکس معتقد است که:

کتاب مقدس هرگز نگفته که تنها مرجع ایمان است.

بلکه می گوید:

«کلیسای خدای زنده، ستون و بنیاد حقیقت است.» (اول

تیموتائوس ۳: ۱۵)

یعنی ستون حقیقت، کلیساست، نه تفسیر شخصی افراد.

همچنین پطرس رسول هشدار می دهد:

«هیچ نبوت کتاب از تفسیر شخصی نیست.» (دوم پطرس

۱: ۲۰)

3. تفاوت با کاتولیک

ارتدوکس احترام فراوانی برای کلیسای روم پیش از جدایی

بزرگ قائل است، اما معتقد است که پس از آن، برخی

آموزه های جدید وارد شده اند.

ازمهم ترین اختلاف ها:

الف) پاپ

ارتدوکس معتقد است که اسقف روم در کلیسای اولیه «اول

در میان برابرها» بود، نه دارای اقتدار مطلق بر تمام کلیسا.

مسیح فرمود:

«هر که خواهد در میان شما بزرگ باشد، خادم شما گردد.»

(متی ۲۰: ۲۶)

و در شورای اورشلیم (اعمال ۱۵)، تصمیم نهایی به صورت شورایی گرفته شد، نه توسط یک شخص.

ب) افزوده شدن Filioque

در اعتقادنامه نیکیه-قسطنطنیه آمده است:

«روح القدس که از پدر صادر می شود.»

(یوحنا ۱۵: ۲۶)

کلیسای غرب بعدها عبارت «و از پسر» (Filioque) را

بدون شورای جهانی به اعتقادنامه افزود.

ارتدوکس این کار را خلاف سنت رسولی و تصمیم شوراهای جهانی می داند.

ج) عصمت پاپ

کلیسای ارتدوکس تعلیم عصمت شخصی پاپ رانمی پذیرد.

تنها خداوند معصوم است و کلیسا هنگامی که در شورای

جهانی به هدایت روح القدس سخن می گوید، از خطا حفظ

می شود.

4. اسرار مقدس

ارتدوکس به هفت سرّ مقدس ایمان دارد:

تعمید

مسح با روغن مقدس (تثبیت)

عشای ربانی

اعتراف

ازدواج

دستگذاری

تدهین بیماران

همه این ها ریشه در کتاب مقدس دارند.

5. حضور واقعی مسیح در عشای ربانی

ارتدوکس ایمان دارد که نان و شراب، به واسطه عمل

روح القدس، حقیقتاً بدن و خون مسیح می شوند.

عیسی فرمود:

«این است بدن من... این است خون من.» (متی ۲۶: ۲۶-۲۸)

و نیز:

«جسد من خوراک حقیقی است و خون من نوشیدنی

حقیقی.» (یوحنا ۶: ۵۵)

6. احترام به قدیسین

ارتدوکس قدیسین را پرستش نمی کند؛ تنها خدا پرستیده

می شود.

اما از آنان درخواست شفاعت می کند.

کتاب مقدس می گوید:

«دعای مرد عادل در عمل قوت بسیار دارد.» (یعقوب ۵ ۱۶)
و در مکاشفه می خوانیم که قدیسین دعاها را مؤمنان را نزد
خدا تقدیم می کنند.
(مکاشفه ۵ ۸)

7. تصاویر مقدس (آیکون)

به سبب تجسد مسیح، خدا به صورت انسان ظاهر شد.
یوحنا می گوید:

«آنچه دیده ایم... آن را اعلام می کنیم.» (اول یوحنا ۱ ۱)
هفتمین شورای جهانی تعلیم داد که احترامی که به آیکون
داده می شود، به شخصی که تصویر اوست منتقل می شود،
نه به چوب و رنگ.

8. هدف نجات

در بسیاری از شاخه های پروتستان، تأکید اصلی بر آمرزش
گناهان است.

اما ارتدوکس علاوه بر آمرزش، هدف نهایی انسان را تأله
(Theosis) می داند؛ یعنی مشارکت در حیات الهی از
طریق فیض خدا، بدون آنکه انسان در ذات خدا شریک شود.
پطرس رسول می گوید:

«شریک طبیعت الهی گردید.» (دوم پطرس ۱: ۴)

و قدیس آتاناسیوس کبیر این حقیقت را چنین خلاصه کرد:
«خدا انسان شد تا انسان به واسطه فیض، در حیات الهی
شریک گردد.»

آیا همه پروتستان ها و کاتولیک ها مسیحی هستند؟
از دیدگاه کلیسای ارتدوکس، بسیاری از کاتولیک ها و بیشتر
پروتستان های سنتی به تثلیث، الوهیت مسیح، مرگ و قیام
او و کتاب مقدس ایمان دارند و به همین دلیل در بسیاری از
گفت وگوهای رسمی، به عنوان مسیحیان شناخته می شوند.
با این حال، کلیسای ارتدوکس معتقد است که کمال ایمان
رسولی و حیات کامل کلیسا در ارتدوکس حفظ شده است
و برخی آموزه ها یا رویه های دیگر کلیساها با سنت رسولی
و پدران کلیسا سازگار نیستند.

به همین دلیل، ارتدوکس دعوت می کند که همه مسیحیان
به ایمان و وحدتی که در کلیسای نخستین و شوراها
جهانی بیان شده است بازگردند، در عین حال که درباره
دیگران با احترام، فروتنی و محبت سخن می گوید.

جمع بندی

از دیدگاه کلیسای ارتدوکس شرقی:

تنها یک خدا وجود دارد: پدر، پسر و روح القدس.

کتاب مقدس کلام الهام شده خداست، اما باید در بستر سنت مقدس و حیات کلیسا تفسیر شود.

کلیسا، به عنوان «ستون و بنیاد حقیقت» (اول تیموتائوس ۳: ۱۵)، امانت دار ایمان رسولان است.

هفت شورای جهانی، نوشته های پدران مقدس و سنت عبادتی کلیسا معیار حفظ ایمان راستین هستند.

مهم ترین اختلاف ها با پروتستان ها مربوط به مرجعیت سنت، اسرار مقدس، شفاعت قدیسین، آیکون ها و فهم نجات است.

مهم ترین اختلاف ها با کاتولیک ها شامل جایگاه و اختیارات پاپ، افزودن عبارت «و از پسر» (Filioque) به اعتقادنامه و برخی آموزه های متأخر غربی است.

در عین این تفاوت ها، ارتدوکس همه را فرامی خواند که در محبت و حقیقت، مطابق دعای خداوند عیسی مسیح «همه یک باشند» (یوحنا ۱۷)، برای حفظ و بازیابی وحدت ایمان رسولی تلاش کنند.